

אור שלום

מרכז גורני ללימוד פנימיים הגוריה והגסידות
לאורו של האצמ"ר מקומה"א י"ט אוהר"ר שלום ספרין רצוק"א

מאורות שלום הפלון השבועי שלך יו"ל ע"י בית המדרש אור שלום קרית ארבע ת.ד. 88 מיקוד 90100

בנין עדי עד שיעור מס' 4- בריאת האישה – סוד מבנה הזוג לא מוגה הרב נועם צחור נכתב ע"י התלמידים

הזוה"ק כתב במספר מקומות על משמעות הזוג, ובריאת האישה. בשעור שלנו היום נעמוד על כמה מהם.

בזוהר הקדוש [שמות, ז] אומר הזוהר [בתרגום עברי] "האדם נקרא חצי גוף על מנת שיקח את בת זוגו וייעשו גוף אחד ממש" – חובה עלינו לשים לב להדגשה בלשון הכתוב, "וייעשו גוף אחד ממש".

נראה ברור שלזה כוון הזוהר, כלומר להדגיש שאכן השלמות האמיתית והמהותית של האדם, לא תיתכן בלעדי החזרת והשבת העצם מעצמו, אותה אישה שהיא חלק מעצמיותו וממהותה, ואשר ע"י זה הם ממש גוף אחד, החשוב מכל מציאות אחת.

וממשיך הזוה"ק [שם] "איש ואשה נקראים אחד, כי איש בלא אשה חצי גוף, ואינו אחד" – דברי הזוה"ק מתייחסים לשני הפסוקים [בראשית, ה, א-ב] "זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם בדמות אלקים עשה אותו, זכר ונקבה בראם, ויברך אתם ויקרא שמם אדם ביום הבראם".

הנה רואים אנו, כי ביום הבריאה ממש, בתחילת בריאתו של האדם, בריאת שורשו המהותי, באותו יום עשה אותו אחד, כלומר, ביום בריאתו הונח בשורשו זכר ונקבה, שזהו למעשה המכוון במילת "אותו", על מנת לרמז לנו שהוא אחד.

ובפסוק השני, נאמר: "ויקרא שמם אדם", קריאת שם משמעותה קביעת התוכן והמהות של הנקרא בשם [הורים שימו לב כשאתם קוראים שמות לצאצאים] כשם שאנו אומרים ששמותיו השונים שאנו מייחסים לקב"ה – אלו הם דרכי הנהגתו את הבריאה, כמשל שם "אלקים" המלמדנו על הנהגת הדין, ושם הו"ה על הנהגת הרחמים.

כך הם פני הדברים בכל הנבראים, השם מבטא את המהות והתכלית, וכך מוצאים אנו שהאדם עצמו קובע ומציין את תכונתו ומהותו של כל בעל חי בתחילת הבריאה. כנאמר במפורש [בראשית, ב –"ט] "וייצר ה' אלקים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו, וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו".

והנה המדרש [בראשית רבה י"ז] מרחיב ואומר "אמר ר' אחא בשעה שבא הקב"ה לברוא את האדם נמלך בצלאכי השרת, אמר להם נעשה אדם, אמרו לו מה טיבו? אמר להם חכמתו מרובה משלכם, הביא לפניהם [לפני המלאכים] את הבהמה, ואת החיה ואת העוף, אמר להם זה מה שמו? ולא היו יודעים.

העבירן לפני האדם, אמר לו זה מה שמו? אמר זה שור זה חמור, זה סוס וזה גמל, אתה מה שמך? אמר לו [האדם] לי נאה להקרא אדם, שנבראתי מהאדמה. [אמר לו הקב"ה] ואני מה שמי? אמר לו [האדם] לך נאה להיקרא אדנ"י, שאתה אדון לכל בריותיך. אמר ר' אחא "אני ה' הוא שמי" – הוא שמי שקרא לי אדם הראשון.

מדברנו נמצאנו למדים, כי האדם בחכמה האלוקית שחננו הקב"ה ידע להבחין בשורשו ומהותו של כלבעל חי, ולפי שורש זה קבע את שמו, בהיותו מביא לידי ביטוי את מהותו ותפקידו, ומכאן ברור לנו מעל כל ספק מה שהתורה ציינה מיד לאחר בריאת האדם, "ויקרא שמם אדם", הכוונה שהבורא יתברך ציין נקב במפורש את מהותו ותפקידו של האדם, בשם אדם.

כלומר – הזכר והנקבה יחד כיחידה אחת ומציאות אחת, להם יאה השם שהא המהות והייעוד בתור אדם, וזה היה "ביום ברוא אלקים אדם" – בתחילת שורשו ובריאתו. מדברים אלו יוברר לנו עניין הסמיכות שהתורה מסמיכה את עשיית העזר לאדם, לעניין קריאת שמות בעלי החיים על ידי האדם.

סמיכות זו מופיעה בלשון הכתוב [בראשית, ב' – י"ח – כ"ד] "ויאמר יהוה אלהים, לא טוב היות האדם לבדו; אעשה-לו עזר, כנגדו. ויצר יהוה אלהים מן-האדמה, כל-חית השדה ואת כל-עוף השמים, ויבא אל-האדם, לראות מה-יקרא-לו; וכל אשר יקרא-לו האדם נפש חיה, הוא שמו. ויקרא האדם שמות, לכל-הבהמה ולעוף השמים, ולכל, חית השדה; ולאדם, לא-מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על-האדם, וישן; ויקח, אחת מצלעותיו, ויסגר בשר, תחתנה. ויבן יהוה אלהים את-הצלע אשר-לקח מן-האדם, לאשה; ויבאה, אל-האדם. ויאמר, האדם, זאת הפעם עצם מעצמי, ובשר מבשרי; לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה-זאת. על-כן, יעזב-איש, את-אביו, ואת-אמו; וידבק באשתו, והיו לבשר אחד"

סמיכות זו מתביעה במכוון ובדקדוק גדול, כי לכל בעל חי נקרא שם, כלומר הוגדרו מהותו ותפקידו שעליו לבצע, וכל בריאתו מושלמת ועשויה לשם מילוי ייעודו, וזהו קריאת שמו. לעומתם, [לעומת בעלי החיים] התורה אומרת בסמיכות באותו עניין, "ולאדם לא מצא עזר כנגדו". כלומר – לאדם בטרם הושלמו כל כליו, למילוי ייעודו, והשלמתו, שמו טרם יכול להיקרא.

רעיון יסודי זה כבר נאמר בתחילת העניין "לא טוב היות האדם לבדו" כלומר בטרם הושלם ולא שייך בו קריאת שם – ומהותו ושורשו חסר, ורק לאחר שהאדם קורא שמות, וקובע מהות ותפקיד לכל הבריאה כולה, הקב"ה מפיל עליו תרדמה. [בהמשך נסביר מהי התרדמה הזו] ומוציא לפועל את השלמת יצירתו, על מנת שגם לו יהא ראוי להיקרא בשם, למילוי ייעודו. והאדם קורא לבת זוגו, כשמו – אישה, "כי מאיש לוקחה זאת", וזו כל מהותה כמהותו של הבעל, והשלמתו.

לכן נפלא הוא הסיום – "על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד". התיאור המדהים שהתורה מתארת לנו בהעמקה את התופעה המופלאה הזו, שאדם עוזב את היקר והאהוב עליו, את אביו ואת אמו מולידיו, מקור מחצבתו, ודבק בבן זוג זה, שלא יכירנו תמול שלשום.

פשר תופעה נפלאה זו, אומרת לנו התורה – היות והאישה הנה למעשה עצם מעצמו, חלק מעצם מהותו של האדם, וגם היא שאר בשרו הרוחנית השורשית, לכן ברור מדוע יעזב איש את אביו ואת אמו, ודבק באשתו, שהרי היא אבדתו הרוחנית, שחזרה למקור מחצבתה, "והיו לבשר אחד".

ומאחר שהם מציאות ומהות אחת, ברור שיולידו בשר אחד, ויהיו חטיבה אחת, גם באופן הגשמי. וזה על ידי צאצאיהם, כאשר כל ילד הוא התגלמות והתגשמות המהות האחת של מולידיהם.

בזה בנין, את משמעות המדרש [שם] על הפסוק "ויצר ה' אלקים מן האדמה כל חיית השדה ויבא אל האדם לראת מה יקרא לו ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולאדם לא מצא עזר כנגדו".

אמר אדם לפני הקב"ה – לכל יש בת זוג ולי אין בת זוג". וחז"ל מוסיפים במדרש – שביקש הקב"ה לתת לו כל מיני עוזרים מכל בעלי החיים, ולא נתקררה דעתו של האדם מכל אותם עוזרים מקריים למיניהם. [וכן מצינו בגמרא יבמות, ס"ג].

לפי דברנו מובנת אפוא טענת האדם "לכל יש בת זוג" כלומר – כל בעל חי יש בת זוג ויש לו את השלמתו המהותית והטבעית, על מנת שיוכל למלא את ייעודו, ולי אין. חסרה שלמותי הטבעית המהותית כדי שאוכל למלא את ייעודי.

וכל אותם עוזרים מקריים שכביכול, ניסה האדם להיעזר בהם, לא נתקררה דעתו מהם, היות והם אינם יכולים להשלים את ייעודו כאדם, באשר אין שורש מהותם ומציאותם תואם את התפקיד שהוטל עליו, על כן מן ההכרח שאותו עזר לאדם, חייב להיות ממהותו ומעצמותו.

אומנם, האדם מושל ושולט בכל הבריאה כנאמר [בראשית, א] "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ. ויברך אתם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ"

את כל הבריאה נתן הקב"ה לאדם על מנת לשרתו, ולמען רווחתו, אך כל העוזרים הללו – כל מציאות הבריאה המופלאה, הם עזרים טכניים, ולא מהותיים כלל וכלל !! האדם היה זקוק לעזר שהוא בבחינה המשלימה מהותית את יצירתו, "עצם מעצמי".

רק כאשר הכלים המשולבים יחד "איש ואשה" יחדיו, קיימת יצירה מושלמת בכל האופנים והכלים הרוחניים והגשמיים למילוי הייעוד האנושי עלי אדמות.